

Večernik

Leto III. (X.), šte. 279

Maribor, petek 6. decembra 1929

»JUTRA«

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri

Račun pri poštnem ček, zav. v Ljubljani št. 11.409

Velja mesečno, prejemani v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:

Uredn. 440 Uprava 455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13

Oglaš po tarifu

Oglaš sprejema tudi oglašni oddelček »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Smotrena telesna in moralna vzgoja mladine

Izmed glavnih nalog vsake moderne države, in vse države, ki to nalogo pravilno pojmujejo, ji posvečajo svojo največjo pozornost. Pri nas smo pač imeli že doslej v pogledu telesne vzgoje močno privatno inicijativo, imeli smo tudi deloma obvezno telovadbo v šolah, vendar vse to ni v polni meri služilo intencijam in potrebam države. Šele z novim, včeraj od kralja podpisanim zakonom o ustanovitvi enotne organizacije za telesno in moralno vzgojo naroda, Sokola kraljevine Jugoslavije, je storjen v tem pogledu prvi velik korak. Pravimo: prvi. Zakaj jasno je, da je uspeh odvisen od strogo pravilnega izvajanja za kono. Eno stran tega smo poudarili že v svojem včerajšnjem članku: ne sme se dopustiti, da bi se v organizacijah novega Sokola vgnezdili razni konjunkturisti in koristolovci, ampak mora organizacija, ki je namenjena tudi moralni vzgoji naroda, rešiti tudi ostati na popolni moralni višini.

Tudi je jasno, da Sokol kraljevine Jugoslavije po svojih načelih ne more obsegati organizacije, ki ne vršijo dejanske svoje glavne naloge: telesne vzgoje, ampak so figurirale v mnogih slučajih doslej samo kot paradne, v svojo pomnožitve armade dotične ustanove. Ne bomo tu navajali zgledov, kojih smo imeli tudi v Sloveniji dovolj. Vsako sokolsko društvo, ki naj bo na podlagi novega zakona član Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije, mora nujno tudi dejansko vršiti svojo temeljno nalogo: vzgajati svoje članstvo telesno, torej gojiti telovadbo po sokolskem sistemu.

Smatramo pa obenem, da je za doseg cilja, ki ga stavi novi zakon, potrebno še več. Namen in naloga novega Sokola kraljevine Jugoslavije je, da prerodi ves narod v telesni moči, telesnem in duševnem zdravju, visokih moralnih kvalitetah in v duhu narodnega edinstva. Iz tega nujno sledi, da mora prodreti sokolska misel in sokolsko delo v zadnjo našo vas. Povsod morajo nastati v okviru zakona sokolska društva, ki bodo gojila telovadbo in druge telesno in moralno-vzgojne naloge. Tudi v vseh šolah se mora izvajati telesna vzgoja po sokolskih načelih. Ako je država prevzela nad vsem tem delom kontrolo, je nujna posledica tega, da mora država tudi storiti vse za čim najpopolnejše izvajanje teh nalog. Da bo Sokol kraljevine Jugoslavije s pomočjo države na široko zasnoval oglašanje telovadnih vaditeljev v posameznih društvih, da bo vprašanje teh vaditeljev moralo biti rešeno tudi z materialne strani, je eno, o čemer ne more biti dvoma. Drugo pa je vprašanje ustanovitve državne »visoke šole« za telesno vzgojo, kakoršno je n. dr. ustanovila Poljska, ki je istotako vso telesno vzgojo koncentrirala v rokah državne, da celo vojaške oblike, ki je ustanovila poseben držav-

Sokolstvo in zakon o telesni vzgoji

STAROSTA JSS POZDRAVLJA STAREŠINO SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE IN OBLJUBLJA VS O PODPORO SOKOLSTVU ZA IZVEDBO NOVEGA ZAKONA.

BEOGRAD, 6. nov. Ministrski predsednik general Živković je sprejel iz Ljubljane sledeči dve brzojavki:

1. »Navdušeno pozdravljamo sklep Nj. Vel. kralja, da stopi na čelo Sokola kraljevine Jugoslavije Njegovo Visočanstvo, prestolonaslednik Peter. V tem vidimo jamstvo za uspešno nadaljevanje sokolskega delovanja. — Engelbert Gangl, starosta JSS.«

2. »Imenom jugoslovanskega Sokolstva izjavljam, da stavljamo za izvedbo zakona o ustanovitvi Sokola kraljevine Jugoslavije vse svoje moči na razpolago. V tem smislu se bo vršila glavna skupščina Sokola dne 15. decembra v Beogradu. Jugoslovanski Sokol ostane, kakor dosedaj, pomočnik v ciljih državne in narodne ideje. — Engelbert Gangl.«

Nezaupnica poljski vladi

DANES POPOLDNE SE BO VRŠILO BOJNO GLASOVANJE V PARLAMENTU, KI BO ODLOČILO USODO KABINETA SWITALSKEGA.

VARŠAVA, 6. dec. Včeraj je bilo jesensko zasedanje parlamenta odprto ob splošni napetosti v vseh političnih krogih. Notranje-politični položaj na Poljskem se je namreč v zadnjem času tako poostiril, da so celo v inozemstvu prorokovali vse mogoče izpremembe. Nasprotstvo med parlamentom in vlado pa je sedaj povečal še predsednik parlamenta Daszynski, ki je tik pred otvoritvijo seje izjavil novinarjem, da je mogoča samo ena kapitulacija: ali kapitulira vlada ali pa parlament.

Posledica tega nastopa Daszynskega je bila, da člani vlade z ministrskim predsednikom Switalskim na čelu sploh niso prisostvovali otvoritveni seji. Predsednik Daszynski je otvoril sejo z nagovorom, v katerem je nagla-

šal, da se armada nikakor ne sme vmešavati v politiko ter se je končno s toplimi besedami spominjal smrti velikega francoskega državnika, Clemenceaua. Šele, ko je Daszynski končal svoj govor, so prišli člani vlade s Switalskim na čelu v dvorano in so zavzeli svoja mesta v vladnih klopih.

Socijalist Niedziakowski je ostro kritiziral vladne režime od l. 1926. in je predlagal, da naj se izreče vladi nezaupnica. Predlog so podpisali agrarci, krščanski demokrati, narodna delavska stranka, Piastovci, člani »Wyzwolenia« in socijalni demokrati. Ker pa je trajala seja preko polnoči, jo je predsednik Daszynski zaključil s pripombo, da se bo vršilo bojno glasovanje takoj po otvoritvi današnje popoldanske seje.

Brind odklanja predlog Italije za odpravo podmornic

PARIZ, 6. dec. Včeraj je italijanski poslanik grof Manzoni posetil zunanjega ministra Brinda in mu izročil pismene predloge svoje vlade v vprašanju razorožitve na morju. Kolikor se je moglo zvedeti, zahteva italijanska vlada popolno brodomno pariteto s Francijo in odpravo podmornic kot vojno sredstvo. Italija je dalje pripravljena, da tonažo v lastni vojni mornarici tako zniža, da ne bo nikdar dosegala niti sedanjega stanja francoske mornarice.

V odgovoru je izjavil Brind, da francoska vlada energično odklanja predlog Italije. Posebno pa velja to še za vprašanje podmornic, katero se

more smatrati za edino varno načelo čisto francoske obale. Italija se mora ozirati na zemljepisni položaj Francije kakor tudi na kolonialno posest francoske republike.

Ustavna borba v Avstriji

DUNAJ, 6. decembra. V ustanovnem odboru se bo vršilo danes glasovanje o ustavni noveli in prehodnih zakonih. Do bojnega glasovanja pa pride šele na plenarni seji parlamenta, ker nekatera glavna vprašanja bodočega avstrijskega temeljnega zakona še niso razčiščena. Dunajsko časopisje se podrobno bavi z rezultati dosedanjih pogajanj in objavlja slovesne na zveznega kancelarja dr. Schoberja, naglasujoč, da je njegova akcija močno dvignila ugled Avstrije v ino-

zemstvo, ki je pred enim mesecem močno padel. »Arbeiter Zeitung« piše, da se je socijalistom posrečilo z uspehom odbiti koncentrični napad na delavsko stran-ko v Avstriji.

Italijanska kraljevska dvojica pri papežu

RIM, 6. decembra. Sprava med italijansko državo in cerkvijo je bila včeraj javno manifestirana. Ob 11. dop. je namreč italijanska kraljevska dvojica prestopila prag male prestolne dvorane v Vatikanu, kjer je čakal papež Pij XI. Guverner vatikanske države je izročil kraljevski dvojici prvi pozdrav. Le kralj in kraljica sta smela stopiti pred papeža, ki je čakal na visoka gosta v beli, svileni obleki in ju odvedel potem v rdečo prestolno dvorano. Razgovor je trajal 20 minut, nakar sta odšla kralj in kraljica skozi druge dvorane in po drugih stopnjicah k papeževemu državnemu tajniku, kardinalu Gaspariju, kjer sta se vsedla na prestol, dočim je sedel najvišji papežev uradnik njima nasproti na majhnem stolu. Deset minut je trajal ta razgovor, pri katerem ni smel biti nihče navzoč. Nato je kardinal Gaspari spremljal kraljevsko dvojico do predsobe in se tamkaj poslovil. Kralj Viktor Emanuel je odšel potem v cerkev sv. Petra, kjer je molil pred grobovi apostolov. Pri vratih Petrove cerkve se je vršila poslopitev ob zvonjenju zvonov, papeška kapela pa je zasvirla vatikansko himno. Takoj nato je kardinal Gaspari vrnil poset, kajti papež sam ne odgovarja na posete vladarjev.

Ženska volilna pravica v Turčiji

ANGORA, 6. decembra. Turška narodna skupščina je v drugem in tretjem čitanju odobrila vladno predlogo o uvedbi ženske volilne pravice v Turčiji.

Policijska kronika.

Od četrtka na petek so bile aretirane štiri osebe: France A. radi potepušstva, France G. radi razgrajanja, Josip B. radi prepovedanega povratka in Jela M. radi potepušstva. Ovađenih je bilo 7 oseb.

Dekletce odšlo z doma.

Sinoči je na Koroški cesti nameravalo prenočiti mlado dekletce na stopnišču neke hiše. Ko pa ga je opazila gospodinja, je pozvala stražnika, ki je 14letno Jelko M. odvedel v policijske zapore, ker se je izkazalo, da je brez vsakršnih sredstev. Jelka se zagovarja, da je prišla v Maribor iskat službe, da pa je imela s sabo le 8 dinarjev. Po zaslišanju jo je policija poslala v pristojno občino, v Zabovce pri Ptuj. —

ni urad za telesno vzgojo in ki je z letošnjim letom v Bielnah nad Varšavo otvorila poseben osrednji zavod za telesno vzgojo, ki ima nalogo, smoteno skrbeti za odgojo vaditeljev in inštruktorjev. Češkoslovaška takšnega zavoda še nima, dasi je Obec Sokolska že pred 10 leti stavila obširne in dobro utemeljene predloge, da naj bi se ustanovil poseben Tyršov državni zavod za telesno vzgojo v Pragi. Dne 28. m. m. se je v Pragi vršilo veliko zborovanje interesiranih krogov, na katerem se je vprašanje zopet načelo in državno oblast pozvalo, naj v interesu mladine in vsega naroda nujno pristopi rešitvi vprašanja imeno-

vanega zavoda, ki bo ogromnega pomena za ljudsko zdravje in telesno silo, zlasti mladine. Obstoji nada, da bo zavod ustanovljen do l. 1932., ko bo ves češkoslovaški narod in ko bo Sokolstvo vsa sveta slavilo stoletnico rojstva Miroslava Tyrša. Ni nam treba na dolgo in široko opisovati, kako vzorno so uredili vprašanje telesne vzgoje mladine Nemci, Angleži itd. Z ustanovitvijo enotnega Sokola kraljevine Jugoslavije je torej storjen prvi korak k oživetvorenju velike misli, da se sistematično vzgaja narod v zdravju ter telesni in duševni sili. Nujno treba v zvezi s tem misliti na ustanovitev velikega državnega za-

voda za odgojo tisočev in tisočev potrebnih vaditeljev v telesnih vajah, ki pa ne smejo biti samo mehanični stroji za priloženje telesnih vaj, ampak morajo biti vsak posamezni pravcator »visoka šola« za vse panoge vede o ljudskem zdravju, o človeškem telesu, o ekonomiji telesnega dela in o duševni higijeni. Skratka, morajo imeti globoko znanje o vseh panogah, ki so ključek v zvezi s telesno in moralno vzgojo naroda. Šele takrat, ko bomo imeli državni zavod, ki bo v tem smislu vzgajal praktične učitelje v telesnih vajah in obenem vzgojitelje naroda bodo uspehi postajali vidni in zadovoljivi.

K vprašanju nove razmejitve in ureditve naših občin

NACRT NOVEGA ZAKONA. — STALNI IN KVALIFICIRANI OBČINSKI NAMEŠČENCI. — RAZMEJITEV OBČIN. — PRIKLJUČITEV OKOLIC K MESTOM.

V zvezi z zakonom o novi razdelitvi in ureditvi naše države na banovine, s katerim so bile ukinjene vse dosedanje oblastne kakor tudi okrajne samouprave, se pripravljajo v Beogradu tudi novi zakon o občinskih samoupravah, ki bo po vsej verjetnosti izdan in razglašen še letos. Po načrtih vlade, v kolikor so seveda javnosti znani, bo ta novi zakon povzročil največ sprememb baš na Slovenskem, kajti glavna njegova osnova bodo velike občine, kakršne so n. pr. na Hrvaškem, v Vojvodini, Srbiji itd. obstojale že doslej. Tam, kjer imajo v teh velikih občinah tudi že od nekdaj posebne stalno nameščene občinske tajnike, blagajnike, in kjer je treba tudi še druge uradnike, ta novi zakon ne bo povzročil toliko bistvenih sprememb.

Pri nas na Slovenskem obstoja že davno sistem malih občin, ki se same upravljajo tako kot vedo in znajo. Vsa peza uradnih občinskih poslov pada navadno na župana samega, občinski tajniki, kjer kot taki sploh obstojajo, so pa bolj slučajni kakor stalni in za ta posebej kvalificirani nastavljeni. Pri sedanjih razmejitvi naših občin, med katerimi jih je veliko, ki štejejo samo po nekaj sto duš, bi pa uvedba stalnega uradniškega aparata že iz finančnih razlogov bila absolutno nemogoča. Novi zakon bo pa predvideval občinske samouprave, ki bodo finančno in strokovno dovolj močne, da bodo mogle izvršiti one funkcije, ki jim bodo pripadale. Biti bodo tedaj morale na višku modernih zahtev samoupravnega življenja in s tega stališča je treba namero vlade samo pozdraviti. Doslej se je namreč pri nas le prepogostokrat dogajalo, da sedanje primitivne občinske uprave niso mogle izvršiti svojega poslanstva v polni meri in so bile rednemu razvoju uradnih poslov samo v napoto. Primerov, konkretnih primerov, bi za to lahko navedli brez števila.

Po načrtu novega zakona, ki bo uveden v vsej Jugoslaviji enak in enoten sistem občin in občinskih samouprav, bo morala vsaka občina imeti primerno število kvalificiranih stalnih nastavljenecv, tajnikov, blagajnikov itd. Najmanj, kar se bo pa zahtevalo tudi od najmanjših občin, bo, da bodo imele vsaj enega takega uradnika, ki bo plačan iz dohodkov

občinskih davščin. Da bodo pa občine zmogle ta nova bremena in da bodo lahko uspešno opravljale svoje posle, ki bodo tudi znatno zvišani in pomnoženi, se bodo ustanovile nove, večje enote. Izvršila se bo popolnoma nova razmejitev, ki bo združila v eno vse one občine, ki so same premajhne in finančno prešibke, da bi mogle odgovarjati novim zahtevam. Kakšne bodo osnove za združevanje, še ni znano, gotovo pa se bo pri tem oziralo v prvi vrsti na gospodarske in prometne okoliščine. Združile se bodo tedaj v nove enote take občine, ki gospodarsko, prometno in zemljepisno spadajo skupaj. Isto načelo bo pa veljalo tudi glede določevanja središč in sedišča uprave nove povečane občine.

Ko se bodo pa določale meje novih občin, ko se bo določal njihov obseg in sedež uprave, bi bilo vsekakor želeli, da bi se obenem s tem rešilo končno enkrat tudi pereče vprašanje priključitve okoliških občin k Mariboru, Ptuj, Celju in Ljubljani. Sedanje stanje delitve neposredne okolice od slovenskih mest postaja namreč od dne do dne neznošnejše, ker v mnogočem ovira normalni razvoj. V Mariboru smo že nešteto krat govorili in tudi pisali v vseh vprašanih, prilikah in neprilikah tega stanja, zato odkrito pričakujemo, da ga bo novi zakon enkrat za vselej in brez vseh nepotrebnih debat, plebiscitov itd., likvidiral. Evidentno in jasno ter v življenjskem interesu naših središč je, da se morajo k Mariboru priključiti okoliške občine: Studenci, Radvanje (Nova vas), Tezno, Pobrežje, Krčevina in Lajteršberk, k Ptuj, kraj Breg, del Krčevine del Rogoznice in Nova vas, k Celju Breg in Gaberje, k Ljubljani pa Gornja Šiška, Rožna dolina, Vič, Glince, Vodmat in Moste. S tem bo končno omogočen prost razvoj teh mest ki bodo kot večje občine, Maribor s krog 50.000, Ptuj s krog 7.000, Celje s krog 15.000 in Ljubljana s krog 80.000 prebivalci tudi res lahko vršila tiste važne komunalne in splošne funkcije, ki jim pripadajo. Potrebno bi tedaj bilo, da bi se merodajni faktorji že sedaj pobrigali, da se z novim zakonom o občinskih samoupravah to vprašanje enkrat za vselej reši v tem edinem možnem smislu.

danjih šefov in to samo zato, ker je ostal neomahljiv v svojem slovenskem narodnem prepričanju in je v tem duhu vzgajal tudi svojo družino. L. 1910 je bil končno prestavljen v Ljubljano in je bil po prevratu od narodne vlade imenovan za finančnega ravnatelja v Mariboru. Lotil se je takoj z vso energijo dela in kljub izredno težavnim razmeram in neštetim oviram kmalu izvršil popolno reorganizacijo. Dr. Povalej spada nedvomno med one redke visoke uradnike, ki si je znal s svojo izredno koncilijantnostjo pridobiti namo spoštovanje in ugled med svojimi podrejenim uradništvom, tem več sicer med prebivalstvom, ki ima v njega veliko zaupanje. Njegovo širokogrudnost in najlepše karakterizira njegov govor o priliki nastopa kot finančni ravnatelj v Ljubljani, v katerem je med drugim razglašal, da naj uradniki pri izvajanju zakon ne bodo prerigorozni, temveč v primerih, kadar je zakon nejasen, odločajo vedno v korist strank. Jubilant je tudi na svojem novem mestu v Ljubljani na mah osvojil simpatije tamkajšnjega prebivalstva.

Odhodnica upravnika mariborskih železniških delavnic.

Udruženje narodnih železničarjev priredi jutri, v soboto ob 20. uri v veliki dvorani Narodnega doma odhodnico upravniku g. Momčilu Stefanoviču, skupno z uslužbenstvom delavnic državnih železnic. Upravnik odhaja na svoje novo službeno mesto kot šef oddelkov vseh delavnic pri generalni direkciji v Beogradu. Vabljeni so vse narodno občinstvo.

Za lesen in zimo, KARO čevlji. VI.

Mariborski in dnevni drobiž

Imenovanje pri banski upravi.

Za uradnika pri referentu za inspekcijo dela pri banski upravi dravske banovine je imenovan z odlokom ministra socialne politike g. Vinko Magister.

Pomladni dnevi.

Samo dva tedna nas ločita od najdaljše noči, nato pa se bo gorko solnce zopet pričelo primikati severni polobli. Kljub temu, da se je glavni vir gorkote oddaljil do meje skrajnosti, pa še ni čutiti v Mariboru nikakih vplivov zime, ki nas je lani ob tem času prav občutno priganjala k zapečku. Danes nas je zarana presenetilo tako ugodno in prijetno solnce, da je bilo v dopoldanskih urah toplo zimsko oblačilo skoraj odveč. Bati pa se je, da nas bodo prijetnosti decembra stale po novem letu mnogo gorja, kajti domači preroki pravijo: »O božiču zeleno, o veliki noči sneženo.«

Ustanovni občni zbor mariborske zimsko športne podzveze

se bo vršil v četrtek 12. t. m. v dvorani hotela »Pri zamorcu« ob 21. uri. Občnega zbora se bodo udeležili zastopniki vseh klubov, ki imajo zimskosportne odseke v svrhu sodelovanja pri popularizaciji zimskih sportov, zlasti pa zimske turistik, ki se je v poslednjih letih tudi pri nas mogočno razvila.

Kontrolna postaja za zlatnino in srebrnino v Mariboru.

Po vzgledu drugih mest se je tudi v Mariboru osnovala uradna kontrolna postaja za dragulje, zlatnino in srebrnino, ki bo vsako prvo nedeljo v mesecu med 10. in 11. uro poslovala na mestnem magistratu, soba 5. Tam bodo vsakokrat 3 člani zadruge urarjev in draguljarjev, vsa komur brezplačno na razpolago, da preizkusijo pristnost kupljenih draguljev, kakor tudi zlatnine in srebrnine. S tem naj bi se na eni strani preprečilo prodajanje draguljev po nestrokovnjakih ali priložnostnih trgovcih, na drugi strani pa naj bi se dokazalo, da je nakup v specialnih trgovinah res najzanesljivejši in zato tudi najbolj priporočljiv.

Miklavžev v prid počitniške kolonije na Pohorju.

Sinoči se je vršil v razprodani veliki Unionski dvorani Miklavžev večer za otroke, ki ga je priredilo agilno Slovensko žensko društvo v prid počitniške kolonije na Pohorju. Kratak otroški spored je izpolnil prvi del programa. Prav dobre so bile male ženice, ki so jih izvajale najmlajše učenke dekliške šole v Miklošičevi ulici, ljubek je bil rajalni nastop deklic iz magdalenske šole, zelo posrečen je bil ples malih parkeljčkov pod vodstvom gospe Siegejeve in, da ne pozabimo še male soloplesačice, ki je razvijala svoj talent. Miklavžev nastop v številnem spremstvu srčkanih angelčkov, Antona, Luciferja, in skupine parkeljev, ki so domovali v ogenj bruhaajoči votlini pod vodstvom Meftista, je bil nad vse impozanten in sajajen, še povečan s svetlobnimi efekti ter bo ostal malčkom v neizbrisnem spominu. Med posameznimi točkami so stregle marljive članice s slaščicami nestrpni mladini. Prireditve je bila prvovrstno pripravljena, za kar gre vse priznanje odboru pod predsedstvom gospe Maistrove in tajnice gospe dr. Lipoldove, ki se niso vstrašile žrtev in naporov ter pokazale s tem večerom prvovrsten užitek, pri katerem so prišli na svoj račun mali in odrasli. Želeli je, da bi se sličen Miklavžev večer ponovil vsako leto, kajti kaj takega se je v Mariboru skoro vsako leto pogrešalo.

Tragična smrt dr. Šaponiča.

Šefa tiskovnega oddelka našega zunanjega ministrstva, dr. Radomira Šaponiča, ki je bil sedaj predsednik naše delegacije pri pogajanjih z Bolgarsko za ureditve raznih mejnih vprašanj, je včeraj nenadoma dohitela v Sofiji smrt. Na čajaniki, ki jo je priredila bolgarska delegacija na čast jugoslovanske delegacije, mu je namreč nenadoma postalo slabo in se je zgrudil nezavesten na tla. Kljub takojšnji zdravniški pomoči, je v nekaj minutah umrl. Zadel ga je kap.

Prva poledica

se je davi pojavila na dravski brvi. Bila je tako opasna, da so morali priti mestni delavci, ki so vso brv posipali z žagovino, nakar je bilo pasiranje brez nevarnosti mogoče.

Črede puranov

so za Maribor v teh predbožičnih dneh skoro dnevni pojav. Po cele črede prihajajo iz Medjimurja, Prekmurja in Hrvaškega Zagorja. Cene so dokaj različne: V denarju Din 70 do 120, v blagu pa — komad za stare, ponošene hlače ali sukno. Voditelji teh puranskih čred, ki so v tem času tipična prikazen v naših krajih, so zelo skromni ljudje. Prenocujejo po hlevih in škednjih in mnogo kilometrov imajo za seboj. Ker pa je puran tradicionalna božična pečenka, je trgovska konjunktura teh gonjačev v teh dneh na svojem — zenitu.

Nasilni ponočnjak.

Sinoči okrog 22. je prikolovratil od glavnega kolodvora po Aleksandrovi cesti dobro natreskani Albin. V vinskem razpoloženju in razigranosti december ske noči je pel razne pesmice, zdaj junške, zdaj nežne in melanholične. Kadar pa je priklopel navdušenje do vrhunca, je s pestjo pobrusil po trgovinskem roloju, da je bobnenje kar odmevalo po ulici. Med petjem in originalno godbo, ki je marsikoga dvignila iz postelje, pa se je vinski bratec preveč približal stražnici. Moral je v urad, kjer so ga preiskali in zaslišali. Toda Albin ni dovolil, da bi ga pretipaval in izpraševal kdorkoli. Ker se mu pač od strogih gospodov ni nihče predstavil, je Albin vzrojl, udaril po mizi in se pričel pripraviti s stražniki, ki so takoj uvideli, da pač ne bo zaleglo nič drugega kakor prisilno ležišče pri »Grafu«. Toda Albin se ni dal ugnati. Pred stražnico se je vrgel na tla in se ruval s stražnikoma, da so se pasanti navduševali. Ker bi tako težavna ekspedicija trajala predolgo, so za Albina naročili izvoščka in preiskusili elastičnost simpatičnih gumijevk. Pri »Grafu« so Albina še privezali na prisilno desko in ga docela izlečili. Proti jutru je postal pohleven in se ga je zaslišalo. Moral pa se bo zagovarjati pred sodniki radi javnega nasilstva.

Najdene stvari.

V mesecu novembru so bili izročeni mariborski policiji sledeči najdeni predmeti: moška srajca, denarnica s 6 Din, radio-baterija, ovitek klota, zlata zapestnica ura s črnim trakom, zračna sesalka, pes volčje pasme, 100 Din bankovec, pes nemške ptičarske pasme, dvokolesna karbidna svetilka, rdeča ročna torbica z robcem in molitvenikom, rujava palica, črni moški plašč, par naočnikov, rdeča ročna torbica, črna denarnica in 100 Din.

Za božični bazar,

ki bo v nedeljo dne 15. t. m. v veliki unionski dvorani, se vrše že mesec dni marljive priprave. Naši dečki in deklice v otroških vrtcih tekmujejo med sabo v izdelovanju različnih lepih, uporabnih predmetov za obiskovalce bazara. Vsakdo bo našel kaj primerne za se ali svojce. Za koncert so obljubile sodelovanje prvovrstne moči našega mesta. Rajalni nastop mladine, deklamacija, orkestralne točke in samospevi, dekliški zbor in mešan kvartet bodo tvorili program ob čajanki. Čor izreka najtoplejšo zahvalo blagim darovalkam predmetov za bazar in nujno prosi še nadaljnjih prispevkov. Oddajo se v Cankarjevi šoli pri šolskem slugi — lipa v trgovini Wögerer, Slovenska ulica.

Cercle français.

Francoski krožek v Mariboru bo priredil v nedeljo dne 8. decembra v Vesni, kot odhodnico svojemu zaslužnemu knjižničarju čajanko s sledečim sporedom: 1. Glasbena uvertura. 2. Saloigra. 3. Monolog. 4. Dve glasbeni točki na harfi. 5. Saloigra, potem čaj. Vsi prijatelji francoskega jezika se prijazno vabijo, da se udeležijo te prireditve. Začetek ob 17. uri. 3171

Pevsko društvo »Lira«

priredi v nedeljo, dne 8. t. m. Miklavžev večer v gostilni Tomše, Pekre. Spored: Petje, igra »Zamujen vlak«, godba itd. Obenem tudi pojedina domačih klobas. Prihod Miklavža ob 8. uri. 3173

Miklavžev večer

priredi v soboto ob 20. ISSK Maribor v hotelu »Meran« za svoje članstvo in prijatelje klubov. Za prijetno zabavo je poskrbljeno. Svirala bo tudi godba. Vstopnine ni. 3175

Mariborsko gledališče

REPERTOAR.

Petek, 6. decembra. Zaprtó.

Sobota, 7. decembra ob 20. uri »Velika abeceda« ab. C. Kuponi.

Nedelja, 8. decembra ob 15. uri »Piskrovez«. Znižane cene. Kuponi. — Ob 20. uri »Velika abeceda«. Kuponi.

Nedelja v mariborskem gledališču. V nedeljo, 8. t. m. se vršita dve predstavi: Ob 15. uri se poje zelo zabavna in melodična opereta Leharjev »Piskrovez« na splošno željo občinstva, zvečer pa se ponovi duhovita satirična komedija »Velika abeceda«, ki je, kakor povsod, tudi v Mariboru, Celju in Ptuj dosegla velik uspeh. Popoldne veljajo znižane operetne cene.

»Krog s kredo« na mariborskem odru. »Krog s kredo«, eden najkrasnejših umotvorov vse dramske literature, se uprizar v župančičevem prevodu in režiji g. J. Koviča začetkom prihodnjega tedna tudi na mariborskem odru. Sodeluje skoro ves dramski ansambel. Oblike in dekoracije so se na novo izvršile.

60 letnica dr. Josipa Povaleja

Prvi slovenski finančni direktor v Mariboru, sedaj šef finančne direkcije v Ljubljani, g. dr. Josip Povalej, praznuje danes 60letnico svojega rojstva.

Jubilant, rodóm iz Sv. Primoža pri Sv. Jurju ob j. ž., je po dovršenih vseučiliških študijah služboval večinoma v raznih nemških mestih, v Gradcu, pomembnem Mariboru in v Brucku ob Muri. Dasi je bil nad vse vesten in tudi jako sposoben uradnik, pa si vendar ni mogel pridobiti iskrene naklonjenosti svojih te-

Zakon o ustanovitvi Sokola kraljevine Jugoslavije

TRITEDENSKI ROK VSEM DOSEDANJIM TELOVADNIM ORGANIZACIJAM, DA SE UJEDINIJO V SOKOLA, SICER BODO RAZPUŠČENE. — OLAJŠAVE ZA ČLANE SOKOLA.

Nj. Vel. kralj je na predlog ministra prosvete in ministra vojske in mornarice ter po zaslišanju predsednika ministrskega sveta proglasil in predpisal zakon o ustanovitvi Sokola kraljevine Jugoslavije. Zakon se glasi:

§ 1.

Za telesno in moralno vzgojo državljanov se ustanovi viteška organizacija pod imenom »Sokol kraljevine Jugoslavije«.

Člani Sokola.

§ 2.

Član Sokola kraljevine Jugoslavije lahko postane vsak polnoleten in neoporočen državljan kraljevine.

§ 3.

Razen pravih članov lahko pripadata Sokolu kraljevine Jugoslavije sokolska deca in sokolski naraščalci.

Organizacija Sokola

§ 4.

Sokolske edinice so: Sokolska društva, sokolske župe in sokolski savez.

Sokolsko društvo je osnovna krajevna organizacija, ki vodi neposredno vzgojo svojih sokolskih pripadnikov na svojem področju.

Sokolska župa je višja sokolska zajednica, ki združuje več sokolskih društev.

Sokolski savez je najvišja sokolska zajednica, ki združuje vse sokolske župe kraljevine Jugoslavije. Sedež sokolskega saveza je v Beogradu.

Uprava sokolskih edinic.

§ 5.

Sokolska društva vodijo društvene uprave, ki sestojajo iz starešine društva, njegovega namestnika, predsednika prosvetnega odbora, načelnika in načelnice, 5 do 10 članov in njihovih namestnikov ter 3 do 5 računskih preglednikov in njihovih namestnikov.

Sokolske župe vodijo uprave žup, ki sestojajo iz starešine, njegovega namestnika, predsednika prosvetnega odbora, načelnika in načelnice, 5 do 10 članov in njihovih namestnikov ter 5 preglednikov in njihovih namestnikov.

Savez vodi savezna uprava, ki sestoji iz starešine, 5 podstarešin, od katerih ustopa starešino najstarejši po vrsti in redni imenovanja, iz načelnika in načelnice, vsak s tremi namestniki, iz predsednika prosvetnega odbora, 15 do 25 članov in 7 do 11 namestnikov ter iz 5 do 7 preglednikov in njihovih namestnikov.

Starešina saveza je prestolonaslednik kraljevine Jugoslavije

§ 6.

Savezno upravo imenujeta in odstavljata minister prosvete in minister vojske in mornarice v soglasju s predsednikom

ministrskega sveta.

Upravo žup imenuje in odstavlja savezna uprava.

Uprave društev imenuje in odstavlja župna uprava.

§ 7.

Savezni starešina in savezna uprava vodita celokupno delo Sokola kraljevine Jugoslavije in predstavljata celokupno Sokolstvo.

Posvetovalna telesa savezne uprave za proučevanje in reševanje načelnih vprašanj so: glavna skupščina, odbori župnih delegatov in odbori župnih načelnikov.

Njihova sestava in delovanje bosta določena s statutom. (§ 11.)

Druge določbe.

§ 8.

Sredstva za vzdrževanje sokolskih društev, sokolskih žup in sokolskega saveza sestojajo iz: članskih prispevkov, dobrodelnih dajatev, volil in zadužbin ter iz podpor banovin in države.

§ 9.

Sokolu kraljevine Jugoslavije lahko pripadajo učenci vseh narodnih, meščanskih, srednjih, učiteljskih in strokovnih šol.

§ 10.

Minister prometa je pooblaščen, da predpiše s potrebnimi uredbami **vozne olajšave za člane Sokola kraljevine Jugoslavije po državnih železnicah, državnih ladjah in ostalih državnih prevoznih sredstvih** za izlete, skupščine in ostala poslovna potovanja Sokola kraljevine Jugoslavije.

Ravno tako se pooblašča minister za vojsko in mornarico, da s posebno uredbo predpiše **olajšave glede obvezne službe v kadru za člane Sokola kraljevine Jugoslavije.**

Likvidacija dosedanjih telovadnih organizacij.

§ 12.

Dosedanja društva za telesno in moralno vzgojo: Jugoslovenski Sokol, Hrvatski Sokol, Orel in Srbski Sokol, v kolikor bi se v treh tednih od dne, ko stopi ta zakon v veljavo, ne ujedini ali ne stopila v »Sokola kraljevine Jugoslavije«, se ukinejo.

§ 13.

Uredbo za likvidacijo teh društev bosta predpisala minister prosvete in minister vojske in mornarice v soglasju s predsednikom ministrskega sveta.

§ 14.

Ta zakon stopi v veljavo in dobi obvezno moč, ko se razglasi v »Službenih novinah«.

Tedaj prenehajo veljati vsi predpisi zakonov, uredb in naredb, ki protujejo temu zakonu.

Boj za Južni tečaj

NORVEŽAN GRAN DVOMI V BYRDOVA ODKRITJA NA TEČAJU.

Byrd je s svojo ekspedicijo, zlasti pa s poročilom o poletu nad samim tečajem, močno vznemiril Angleže in Norvežane.

Norveški polarni raziskovalec major Trygve Gran, Amundsenov spremljevalec pri pohodu na Južni tečaj, odreka Amerikancem pravico do posesti tečaja. Do aneksije antarktičnih pokrajin da ima pravico v prvi vrsti Norveška, do čim Amerika niti ne pride v poštev, vsekakor pa bi bile zahteve Anglije bolj upravičene.

Amerikanci opirajo svoje zahteve na raziskovanja Wilkesa, ki pa niso bila pomembna. Dokazano pa je, da so Angleži prvi pripluli k celinam Južnega tečaja, do čim so bili Norvežani prvi, ki so stopili na zasnežena antarktična polja. Prvi so bili člani Bull-Borchvink ekspedicije, ki je leta 1905. podvzela znanstveno potovanje v Antarktiki. Ekspedicija sicer ni anektirala predelov, ki jih je prepotovala, toda na Antarktiku je zasadila norveški prapor.

Ko pa je Amundsen 14. in 15. decembra 1911. dosegel Južni tečaj, je deželo v imenu norveškega kralja proglasil za norveški teritorij in jo krstil za »deželo Haakona VII«. Norveški prapor je tudi takrat zaplapolal na samem tečaju.

Amundsen pa je pod kupom kamenja, pustil pismo, v katerem sporoča, da je Južni tečaj odkrit in da je proglašen za norveški svet. Pismo je kasneje našel raziskovalec Scott in Trygve Gran, ga je lastnoročno predal norveškemu kralju.

Trygve Gran v splošnem demantira Byrda in zatrjuje, da se mu vsa poročila, ki jih Byrd servira radovednemu svetu, ne zde pravilna, temveč zgolj spekulacija

s senzacijami. Byrda finansira neki ameriški časopis in je najbrže pogodbeno dolžan, da sporoča senzacije.

Byrd pripoveduje tudi, da je pri poletu nad Južnim tečajem točno videl kupe kamenja, ki sta ju zložila Amundsen leta 1911. in Scott leta 1912. Granu se zdi trditev neverjetna, ker je od takrat minulo že skoraj dvajset let.

Za dvome o uspehih Byrdove ekspedicije pa daje podlago tudi druga konstatacija. Byrdovo poročilo pripoveduje o visokih gorah, ki se vzpenjajo tik pred tečajem. Gran trdi, da je gore videl Byrd le v svoji fantaziji, kajti niti Amundsenova, niti Scottova ekspedicija nista opazili gorovij pred tečajem.

Major Gran je mnenja, da Byrd v svojih

poročilih pretirava, zlasti, ako pripoveduje o izrednih nevarnostih poleta nad tečajem. Polet v Antarktiku z dobrim, brezhibnim letalom je prav tako nevaren, kakor kjerkoli drugje na zemeljski obli. Pogoj je samo ta, da mora biti oseba vajeno in utrjeno za daljši pohod, ako bi moralo letalo pristati radi defekta. Ko se je Gran vračal s Scottovo ekspedicijo, so bili vsi raziskovalci mnenja, da bi se potovanje prav lahko priredilo tudi z motornimi kolesi; tako ugoden je bil teren. V splošnem je svet, razen nekaterih repok, okrog tečaja velika ravan.

Granove izjave so močno razburile Amerikance, zlasti pa pripomba, da način, kakor nastopajo Amerikanci ni več v čast polarnim raziskovalcem.

Sport

ISSK Maribor — nogometni odsek.

V nedeljo nastopi v tekmi proti »Rapidu« naslednje moštvo: Koren II, Hreščak, Koren I, Prevornik, Kirbiš, Konič, Tonček, Starc, Bertonec, Najzar, Hreščak; rez. Pliberšek. Igralci morajo biti točno ob 13.45 na igrišču Rapida. Vsak ima prinesiti s seboj popolno opremo: bele drese, hlačke črne.

Sodniška sekcija — službeno.

Nedeljsko tekmo Maribor: Rapid ob 14.15 na igrišču SK Rapida sodi g. Bizjak.

ISSK Maribor — SK Rapid.

V nedeljo se ponovno sestane domača mojstra ISSK Maribor in SK Rapid, da ob zaključku sezone zopet preizkusita svoje moči, da bi se pač do spomladnih prvenstvenih borb primerno pripravila: izboljšala v delih, ki so šibki, zamašila vrzeli, odpravila nedostatke in ojačala že zanesljive borbene vrste. Prireditelj, ki bo bržčas poslednja nogometna tekma v letošnji sezoni, zasluži vso pozornost, kajti moštvi bosta storili vse, da si zasigurata čim boljši rezultat, sicer bo celo zimski počitek skvarjen z mislijo na slabe izglede pomladanskih nedelj. — Sodil bo g. Bizjak.

Nova angleška knjiga o Mali antanti

V Londonu je nedavno izšlo prvo veliko angleško politično-znanstveno delo o postanku in mednarodnem pomenu Male antante, iz peresa uglednega in izkušenega publicista Roberta Macharyja, spisano na podlagi vestnega študija mnogih let. Knjiga »Mala antanta« ni samo navaden informativni spis, ampak skuša zgodovino Male antante pragmatično obrazložiti ter točno in vestno orisati temelje, cilje, delovanje in politično organizacijo Male antante, katero smatra pisatelj kot eno najbolj presenetljivih in najvažnejših pojavov dela in pridnosti nove Evrope. Pisatelj se naslanja na celo vrsto del, ki se bavijo s srednjeevropskimi problemi: Masaryka, Beneša, Wickhama Steeda, Seton-Watsona, Franca Mousseta itd.

V devet zanimivih poglavjih, ki pričenjajo s predvojnimi razmerami dežel in narodov današnje Male antante, slika pisatelj narodnostne boje v Avstriji, zgodovino nagodbe, predigro v svetovno vojno, okupacijo Bosne in Hercegovine, balkanske vojne, nujnost razpada avstro-ogrške monarhije, borbo malih narodov za svobodo, ulogo češkoslovaških legij kot političnega činitelja, dobo izgradnje centralne Evrope na podlagi trianonske, senžermenske in nejske mirovne pogodbe v l. 1919—1920, logiko dejstev, ki so nujno vodila do tvorbe Male antante, poraz boljševizma na Ogrskem in priključitvene akcije v Avstriji itd.

Tipični reprezentanti Male antante, ustvarjene po vzoru Entente Cordiale, so Beneš, Ninčić in Take Jonescu. Nasprotniki so takoj v začetku proglasili Mala antanto po krivici kot napadalno tvorbo proti Madžarski, vključ ponovnim izjavam vseh treh ministrov, da nimajo nikakršnih napadalnih namenov proti Madžarski, ampak da jim je samo za ohranjanje mirovnih pogodb in mirno stabilizacijo centralne Evrope, in vključ dejstva, da se je v tem smislu razvijala politika Male antante napram Avstriji, Italiji in Poljski, ki stalno stoji v simpatični bližini Male antante.

V lapidarni obliki slika knjiga v nadaljnjih poglavjih mednarodne dogodke, ki so vodili do poglobitve vpliva Male antante. Obširno opisuje konference Male antante in njihov učinek, posamezne delne pogodbe držav Male antante s sosednjimi državami, probleme do najnovejše sedanjosti, kateri so se pojavljali pred Malo antanto, in tendenco njene politike v smeri normaliziranja Evrope. Kellogov pakt, optantsko vprašanje, Rothermeerova kampanja, madžarsko tihotapljenje orožja in vsi drugi dogodki, ki so v zvezi z Malo antanto, so opisani v knjigi z zgodovinsko kritičnostjo.

Machary prihaja do zaključka, da se je nova Evropa nujno porodila iz bolne predvojne Evrope, ki je vsebovala zdrave elemente; da je Mala antanta jedro bodoče pacificirane centralne Evrope; da ji gre predvsem za konstruktivno politiko in da končno vodi pot h konsolidaciji izključno preko demokracije.

Angleška javnost, ki si želi objektivne sodbe o vseh svetovnih problemih, mora biti Macharyju hvaležna za njegovo delo. Hvaležni pa mu moramo biti tudi mi, ker bo s svojo knjigo mnogo pripomogel do boljšega spoznavanja in razumevanja problemov centralne Evrope, Male antante in Jugoslavije.

Proti praznoverju

Vojno je napovedal praznoverju »Klub trinajstih« v Londonu in se z vso vnemo lotil opravi, ki se jih praznoverni z največjo opreznostjo izogibljejo. Nedavno pa je umrl 13. član kluba mirne in lahke smrti. Tovariši so poskrbeli za veličasten pogreb. Mesto godbe pa je pogrebce motil žvenket črepinj razbitih ogledal, ki prinašajo sedem let nesreče. Sedaj stikajo preostali člani za novim članom, toda razni pomisleki odvrtačajo povablence od originalnega kluba. Nihče neče postati trinajsti. Klub je torej nepopoln in ne more uspešno služiti svrhi, kajti le 13 oseb more uspešno zavračati predsodke praznoverja. Na klubskih sestankih je bilo vedno 13 članov, velike zabavne večere pa je klub prejel vsakega trinajstega v mesecu. Stregli so natakariji, ki škiliijo. Člani »kluba trinajstih« hodijo prav radi pod lestvami, nič jim ni ljubšega, kakor da jim črna mačka križa pot. Slehernega dne razbijajo ogledala, podkve zametujejo in počnejo sploh vse, česar se praznoverni zemljani ogibljejo bolj kakor greha.

Predsednik kluba je dal nekemu radovednemu novinarju naslednje podatke o svoji organizaciji: Nihče od trinajstih članov si doslej v Wall Streetu še ni zlomil tilnika kljub ogromnemu prometu. Sma-tramo se za najsrečnejše ljudi na svetu, kajti strogo se držimo predpisov in naših pravil.

Ob 8. zjutraj vstajamo z levo nogo

Ob 9. prevrnemo solnik, ne da bi nato vrgli peščico soli čez ramo.

Ob 10. zasledujemo črne mačke.

Ob 11. iščemo pred izlozibami lestve in zlezemo med kraki.

Ob 1. kosimo in streže nam natakari, ki škili.

Ob 4. se vračamo domov zopet pod lestvami.

Ob 10. opazujemo mesec skozi steklo.

Ob 12. ležemo k počitku najprej z levo nogo. Naslednjega dne pa z zanesljivostjo računamo, da smo pri loteriji zadeli glavni dobiček.

Res prav lepe navade. Toda vsi znaki dokazujejo, da je pobijanje praznoverja v »Klubu trinajstih« postalo pravo praznoverje.

Mihael Zevaco

Beneška ljubimca

Zgodovinski roman iz starih Benetk 283

Zato ga vi lahko aretirate; meni pa je prav zato svet.

Altieri je bil prekrizal roke in je z mračno trpkostjo poslušal te besede, ki so mu dokazovale veliko moč Kandiano.

Spartivento je nadaljeval:

»Ne vem, ali me razumete..., mislim si pa, da ne.«

»Imam vam še povedati to-le: o sebi takorekoč ne govorim. Jaz sem izjema, bitje posebne vrste; ubijal sem toliko, da sem ves oblit s krvjo; morda bom enkrat tudi sam ubit; krvnik nemara v duhu že šteje nagrado, ki jo bo izkupil za mojo glavo, kakor sem jaz štel cekine, ki sem jih prisluzil s svojim bodalom. Saj to je naravno! Torej ne govoriva o meni. Toda v Benetkah je na tisoče mož in žena, ki niso morili, nego vneto izpolnjujejo dolžnost dobrih državljanov in spretno izvršujejo svoj posel; njih je zasluga, da so Benetke srečne, močne in spoštovane; nekateri so trgovci, drugi delavci; nekateri delajo z glavo, drugi z rokami, sleherni pa stori, kar more. Vi menda ne veste tega? Torej tudi ne poznate kletev, ki prihajajo iz te globine. Zdi se že, da je delo pekla. Ne, gospodje patriciji, vi prav zares pretiravate svojo pravico, trpinčite uboge ljudi. In o njih govorim, gospod generalni kapitan. Ali se čudite? Vendar je res. Ti ljudje upajo samo še v Rolanda Kandiana. On naj jih osvobodí. Rekel je. In bo storil. Ta upornik govori o uporu kot o nečem potrebnem. In tako mi ugaja. In, če bi ga ubil, bi uničil up in nado tolikih ljudi, ki mi niso storili ničesar zlega. Zdi se mi, da bi moral potem umoriti samega sebe, tako zelo bi se moral zaničevati!«

Bravo, morilec z okrvavljenimi rokami, je čutil usmiljenje do bede, ki je poganjala okrog njega svoje strupene kali.

Spartivento je bil rekel Altieriju:

»Ne vem, ali me razumete?«

Altieri ga ni razumel. Toda čutil je, da se tu spotika nad nečim globokim, strašnim in neznanim. In jasno mu je bilo le eno: da ne bo našel besed, s katerimi bi omajal razbojnikov sklep.

Ostal je zamišljen in poln skritega gneva.

Povsod torej, doma v palači, v sobi njegove žene, na javnem mestu in tu, v najnižjem dnu Benetk, stoji Kandiano pred njim in mu meče svoje zaničevanje v obraz!

Brezumna besnost je popadla Altierija.

Sram ga je postalo, da ga je strah.

Sram ga je postalo, da je hotel vporabiti brava, da bi se mogel in moral pomeriti z Rolandom on sam, poln moči in poguma.

Ne da bi črnil besedo, se je zavil v svoj plašč

in odšel po stopnicah; Spartivento pa je z vrha kriknil starki:

»Odprí in pusti ga ven!«

Ko je prišel iz tega brloga na zrak, se je Altieri naglo napotil proti svoji palači; ob devetih je bil doma.

Uro kasneje so stali v njegovem stanovanju vsi trije oficirji, ki jih je bil naročil.

Altieri jih je zadovoljno pomeril z očmi.

Vsi trije, oboroženi s čvrstimi rapirji in bodali, težkimi samokresi za pasom, oblečeni v oklep iz bivolove kože, širokopleči, jaki in mirni, so delali vtis nepremagljivih, strašnih bojnikov.

Bili so vzorna vojaška trojica.

Romani in Giberto sta bila vdana Kastručiju, ki ju je kot bogat in ugleden častnik vzdrževal s svojim denarjem in ugledom, na življenje in smrt.

Kastručio sam pa je bil vdan Altieriju, ki mu je bil obljubil visoko službo.

Tako je bila ta trojica garda v gardi generalnega kapitana.

Na prvo znamenje Altierijevo bi bil Kastručio skočil v ogenj.

In na Kastručijevo znamenje bi se bila dala Romani in Giberto razsekati na kosce.

Kastručio je stopil v Altierijev kabinet z besedami:

»Evo nas točno k sestanku.«

»Pripravljenih na vse!« sta dodala tovariša in salutirala generalnemu kapitanu.

Altieri pa si je mislil na tihem:

»Odločni so, spretni, pogumni in močni. In z mano vred smo štirje. Toda vsi štirje ne odtehtamo Spartiventovega bodala. Ah, ta bravó mi bo drago plačal svojo trmo.«

»Kam gremo?« je vprašal Kastručio.

»Poslušajte,« je dejal Altieri. »Velik dan se bliža. Vse šanse so za nas. Zdaj je vse pripravljeno. Vsakomur je določena njegova uloga in njegovo mesto. Toda jaz, ki nosim na svojih ramah breme vseh skrbi te avanture, se moram brigati za vse zapreke, ki vtegnejo nastati ob zadnji uri. Mnogo sem jih že odstranil; ostala pa je še ena, najstrašnejša, ki utegne izjaloviti ves naš veliki načrt ter spraviti mene na morišče, vas pa pod svinčene strehe. In to zapreko hočemo nočoj odstraniti.«

Trojica ga je poslušala pazljivo in z nekim ponosom, da jim načelnik tako zaupa.

Sleheri izmed njih je videl v tem znamenju naklonjenosti, dragocene za bodočnost..., kadar postane Altieri dož.

Altieri je povzel:

»Znano vam je gotovo, da je Roland Kandiano v Benetkah?«

»Aha!« je vzkliknil Kastručio. »zanj torej gre?«

»Pravijo, da so mornarji v pristanišču pripravljani, dvigniti se zanj,« je pripomnil Romani.

»Po krčmah in beznicah govori sodrga, vlačuge in pristaniški težaki samo še o njem,« je dejal tudi Giberto.

»Da,« je povzel Kastručio zaničljivo. »toda noben patricij, noben oficir, noben človek, ki ima v Benetkah kako ime, ne bo storil koraka, da ga iztrga krvniku, ki preži nanj. Ta Roland Kandiano sploh ne šteje.«

»Motiš se,« je dejal Altieri. »Kandiano je prav lahko zasnoval načrte, o kakršnih se nam niti ne sanja.«

»Ti načrti ne bodo imeli časa, da bi se uresničili; saj bomo v par dneh že mi gospodarji Benetk.«

»Verjamem, upam vsaj... A vendar je treba ukreniti vse, kar velewa previdnost. Tudi brez tega, da bi se moral boriti še s sodrgo, bomo imeli na dan našega velikega boja preveč opravka. Kandiano bi nam bil tisti dan lahko hudo na poti. Zato sem sklenil, da ga spravimo stran.«

»Tako naj se zgodi!« je vzkliknil Kastručio.

»Čudim se,« je menil Gilberto, »da ni ta človek že zdavnaj aretiran. Saj je vendar upornik...«

»Ne brigajno se za strahopenost beneške policije. Ravnajmo, kakor se možem spodobi, na lastno roko.«

Altieri se je varoval pripomniti, da je policija zaman poizkušala prijeti Kandiana, še bolj pa priznati, da je on sam poizkusil poslati brava nađenj.

Vstal je in dejal kratko:

»Odpravimo se! Spotoma se domenimo, kako se nam je lotiti dela.«

XXVI.

Spopad (nadaljevanje).

Prehitimo generalnega kapitana in njegove pomočnike ter stopimo v hišo na Olivolskem otoku.

Bilo je blizu poldevetih. Roland je pravkar stopil v sobo, kjer je živel njegov oče.

Stari Filip je bil pri njem.

On je vsak večer slekel ubogega norca in mu pomagal v posteljo.

To se je zgodilo običajno ob devetih zvečer.

Ta večer pa Filipo še ni bil slekel starega doža.

Roland mu je bil ukazal, naj počaka.

Ko je stopil Roland v starčovo sobo, ga je našel mirno spečega v širokem naslanjaču.

Par trenutkov ga je gledal z nežno resnobo. Nato se je dotaknil njegove rame in ga rahlo prebudil.

Starec je odprl svoje prazne oči in se zagledal tjavendan, kakor je navada slepcev.

»Kaj hočete od mene?« je zamrmral.

»Jaz sem, oče,« je dejal Roland.

Imenoval ga je vedno tako, dasi beseda oče še zdaj ni mogla izzvati odneva v njegovi skalejeni duši.

(Nadaljevanje sledi).

Mali oglas, ki vsebuje vsebino in vsebino namena oblikovanja: vsaka beseda 30 p, najmanjši znesek Din 5.-

Mali oglasi

Zanimivo, dopisovanje in oglaševanje: vsaka beseda 50 p, najmanjši znesek Din 10.-

Prodajalka,

spodobna, se sprejme takoj. Ponudbe na administracijo lista pod »Slovensko-nemško«. 3162

Gospodična

dostojnega obnašanja, nekoliko zmožna šivanja, se sprejme kot varuhinja dveh otrok. Pismene ponudbe z navedbo na obrazec pod »Varuhinja« na upravo »Večernika«. 3170

Nepremičljive golzerje

dobite poceni v »Brzopodplati«, Tattenbachova ulica 14. 3091

Vse vrste pletenin, po meri,

ženske obleke, ruske puloverje, veste za otroke in odrasle ter vsa popravila v to stroko spadajoča, izvršuje strojna pletarna: Javornik, Vojašniška 2, Maribor. 3134

Oddam lepo, solčno, separirano sobo

takoj, Maistrova ulica 3 II. 3155

Kolesarji pozor!

Zima je tu! Prihaja čas, ko bo treba oddati vaše kolo v popolno oskrbo in shrambo čez zimo. V istem času se vam nudi prilika, da daste vaše kolo temeljito popraviti. Generalno popravilo z emajlacijo na 180 stopinj vročine potom električne peči, poniklanje ter temeljito očiščenje in brušenje vseh krogličnih ležajev, tako, da postane kolo z malimi izdatki zopet novo. Zadostuje dopisnica, da pridem po kolo na dom. Priporoča se mehanična delavnica Justin Gustinčič, Maribor, Tattenbachova ulica 14, nasproti Narodnega doma. 3009

Krasne pletene obleke

v veliki izbiri, po zelo nizki ceni prodaja: Pletarna M. Vezjak, Maribor. Vetrinjska ulica 17. 2319

Najvišje cene

plača za staro zlato, srebro in novce kakor tudi za zobovje M. Uger-ja sin, Maribor. Gosposka ulica 15. 1548

izvršuje po cen, hitro in okusno Franjo Ambrožič. Grajska ul. 2. 2281
Sobo- in črkoslikanje

Meblovano sobo

oddam takoj ali s 15. decembrom samostemu gospodu ali gospodični. Frankopanova ulica 17. 3062

Oddam lepo meblvano sobo s 15. decembrom. Maistrova ulica 16, vrata 3. 3154

Zahvala

Za obile dokaze iskrenega sočutja povodom prebitke izgube našega dragega, nepozabnega soproga, ožir, očeta, notarja, gospoda

Dr. Franca Firbasa

izrekamo tem potom našo najprisrčnejšo zahvalo. Osobito se zahvaljujemo dobremu prijatelju pokojnika g. notarju A. Š. i. č. u. za v srce segajoči poslovljni govor, vsem, ki so nepozabnega pokojnika spremili na njegovi zadnji poti, posebno pa zastopnikom g. bana, okrožnega sodišča, notarske zbornice, zastopnikom tukajšnjih oblasti, notarjem in odvetnikom iz Maribora ter vsem, ki so krsto spremili in okrasili zadnje bivališče pokojnika s krasnimi vencí in šopki.

Maribor, dne 6. decembra 1929.

3174

Globoko žalujoča rodbina Firbas.

5 zabolev 'Rex' steklenic

za vkuhanje, novih, v težini 757 kg, se bo prodajalo na javni licitaciji v tovarnem skladišču postaje Maribor glavni kolodvor, dne 7. decembra ob 10. uri. 3157

Spominjajte se CMD!

Pristno slivovko, droženko, brinjec, konjak, rum, vse vrste likerjev, sadnih sokov, špirta, vinskega kisa, ezenčnega kisa, čaj v zavitkih in odprt. Glavna zaloga oranžade, limonade, konjaka i. t. d. od trdke »Patria«. Zagreb. 3028

J. KOB PERHAVEC. MARIBOR. GOSPOSKA ULICA 9

Na drobno!

TOVARNA ZA IZDELOVANJE LIKERJEV, DEZERTNIN VIN IN SIRUPOV.

Na debelo!

Izdaja Konzorcij »Jutra« v Ljubljani: predstavnik izdajatelja in urednik: Fran Brozovič v Mariboru. Tiska Mariborska tiskarna d. d., predstavnik Stanko Detela v Mariboru